CZĘŚĆ XI. № 37. ROK 6. (1835.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném: w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wtorek, 14/26 Maia.

Cena *Roczna:* w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. as. *Półroczna,* 25 r. as. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna,* 45 rub. as. *Półroczna,* 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna,* 55 rub. ass. *Półroczna,* 28 rub. ass.

Wiadomości krajowe.

CESARSTWO ROSSYJSKIE.

Petersburg 13/25 Maia.

Przez roskaz dzienny Cesarski z d. 6 b. m. liczący się w wojsku Jenerał-major *Potiemkin* 3 mianowany Dowodzcą 2 brygady 13 dywizyi pieszej, na miejsce Jener.-majora *Pinabel*, który otrzymuje urlop, dla słabości zdrowia, na rok jeden i policza się w wojsku.

— Przez Reskrypta Cesarskie mianowani kawalerami orderów: Ś. Włodzimierza 2 klassy, 24 Kwietnia, Główny Dowodzca Czarnomorskiej floty i portów, Nikołajewski i Sewastopolski Wojenny Gubernator, Jenerał-adjutant, Wice-admirał *Łazarew.* — Ś. Stanisława *21 Kwietnia*, Rzeczywiści Radzcy Stanu, starsi urzędnicy *2go* oddziału Własnej Kancelaryi J. C. Mości *Kunicyn* 1 klassy i *Plisow* 2 klassy.

— Przez Ukaz Cesarski z d. 25 Kwietnia, mianowany kawalerem orderu Św. Włodzimierza 3 klassy, zostający przy P. Wileńskim Wojennym Gubernatorze do szczególnych poleceń, dymisyonowany Jenerał-major *Moczulski.*

— Przez Ukaz Cesarski do Rządz. Senatu z d. 25 Kwietnia, Zarządzający Pożyczkowym Bankiem Państwa, Rzeczywisty Radzca Stanu hrabia *Kuszelew-Bezborodko*, na własne żądanie, otrzymuje zupełne uwolnienie od służby.

— Przez Ukazy Cesarskie do Kapituły orderów, w liczbie innych mianowani kawalerami orderów: Ś. Włodzimierza 4 klassy: *12 Kwietnia*, w nagrodę odznaczających się prac i gorliwej służby, na przedstawienie Ministra Oświecenia, Radzca Kollegialny Członek Komitetu, mającego dozór nad obrachunkami Komisyi Edukacyjnej *Wyrwicz* i Dyrektor Szkół gubernii Wołyńskiej, Assesor Kollegialny *Bokszczanin.* — Św. Stanisława 4 klassy, *6 tegoż m.* w nagrodę odznaczających się prac i gorliwej służby, na przedstawienie Głownozarządzającego wydziałem Dróg Komunikacyi i Gmachów publicznych, Assesorowie gubernijalnych budowniczych Komisyj: Wileńskiej *Szulc* i Grodzieńskiej *Afanasowicz.*

— 26 Kwietnia P. Sekretarz Stanu Taniejew oznajmił P. Ministrowi Sprawiedliwości, że N. Cesarz Jmć raczył podnieść do rangi Radzcy Dworu, w liczbie innych, urzędnika *2go* oddziału przybocznej J. C. Mości Kancelaryi Asesora Kollegialnego *Malewskiego.*

— Na zasadzie Zdania Rady Państwa, zatwierdzonego przez N. Pana w dniu 28 Stycznia b. r. P. Minister Skarbu wydał w dniu 5 Kwietnia b. r. poddanym W. Brytanii Johnowi Millner i Tomaszowi Harrison sześcioletni wyłączny przywilej, na wynaleziony przez nich sposób prostszego niż dotąd i nieszkodliwego zdrowiu wyrabiania blejwasu.

Ukazy Rządzącego Senatu, 1 Departamentu.

1) *2 b. m.* P. Minister Skarbu doniosł Rządz. Senatowi, że s powodu zbliżania się terminu wyjęcia z obiegu biletów Skarbu Państwa trzech pierwszych Seryj, których zakres upływa 1 Lipca bież. roku, uczynił on stosowne rozporządzenie, iżby bilety takowych seryj przyjmowane były do wymiany na assygnaty tak w Głównej Kassie Państwa, jako i po wszystkich kassach powiatowych.

2) *tegoż dnia.* O pozwoleniu noszenia munduru dymisyonowanym osobom, które wysłużyły trzy trzylecia, z wyboru gromad kupieckich.

— Zarząd Wtórego Rossyjskiego Towarzystwa zabezpieczeń od ognia, podaje do powszechnej wiadomości iż uczynił rozporządzenie o przyjmowaniu w Moskwie, równie jak w Petersburgu, takiego mienia, które przez pierwsze Towarzystwo nie będzie przyjęte.

— 9 b. m. wyjechał s tutejszej stolicy do Warszawy Głównodowodzący czynną Armiją, Jenerał-feldmarszałek xiążę Warszawski, hrabia *Paskiewicz-Erywański.*

— S Petersburga Wyjechali: 3 z. m. do Kijowa, Adjutant J. C. W. W. X. Michała, Sztabs-rotmistrz pułku huzarów gw. *Poniatowski;—8go*, do Żytomierza, Koniuszy Dworu *Opoczynin.*

— Kommisya Likwidacyjna Wołyńska, obwieszczeniem poraz pierwszy wydrukowaném w Dodatku do Gazety Petersburskiej, z d. 8 b. m., ogłasza, że na mocy Najwyżej zatwierdzonych decyzyj P. Kijowskiego wojennego, Podolskiego i Wołyńskiego Jenerał-Gubernatora, za należenie do byłego Polskiego powstania, na nowo skonfiskowane zostały wszelkie wiadome i na przyszłość odkryć się mogące majątki osób następujących szlachty w Powiatach: *Łuckim* Pawła Głowackiego, *Kowelskim* Ignacego Glińskiego, *w mieście Dubnie*, Józefa Testorego, syna Radzcy honor. Ignacego Macijewskiego, Ludwika Niemyskiego; *w pow. Włodzimierskim* Józefa Cieszkowskiego, dymisyonowanego byłych wojsk Polskich Kapitana Antoniego Wydżgi, zakonników Zahorowskiego klasztoru XX. Bazylianów: Antoniego Chomińskiego, Lampadijusza Zabłockiego, Jakuba Rudnickiego i Arsenijusza Lewickiego, *w Zasławskim* Michała Sławeckiego, *w Rowieńskim* Lucyana Krzyżanowskiego: syna byłego assesora Rowieńskiego Ziemskiego sądu Kajetana Dolanowskiego i *w mieście Zytomierzu*, Szlachcica Wincentego Kocha.

OGŁOSZENIE.

1835 Kwietnia 17 dnia. Komissya Kikwidacyjna gubernii Mińskiej, po uczynionych już objawieniach odebrawszy nowe uwiadomienia o osobach uczęstniczących w byłém buntowniczém powstaniu, których majątki konfiskacie uledz powinny i sporządziwszy z tego niżej wyrażoną listę, na zasadzie Najwyżej utwierdzonych 28 Czerwca 1832 roku prawideł dla Likwidacyi długów wymienionych osób, które to prawidła niejednokrotnie były już publikowane, niniejszem objawia ażeby wszyscy dłużnicy i kredytorowie niżej wymienionych osób, równie też sądowe, policyjne i dalsze władze w terminie powyższemi prawidłami zakreślonym, pierwsi z objawieniem pretensyi do byłych właścicieli i z odkryciem ich majątku, weszli do tutejszej Komissyi a drugie wypełniły to wszystko, co od nich właściwie zależy.

Ambrożewicz Symon rodem z powiatu Borysowskiego.— Buniewicz Zachary Szlachcic gubernii Mohilewskiej Bielickiego powiatu. — Błażejewicz Agaton syn Wincentego obywatel Borysowskiego powiatu. — Babryczewicz Franciszek rodem z Mińskiego powiatu. — Bardski Felix i Roman bracia rodzeni synowie Karola obywatele Ihumeńskiego powiatu. — Hryniewicz Franciszek syn Felixa szlachcic Pińskiego powiatu. — Hłodkowski Karol rodem z Borysowskiego powiatu. — Domejko Lucyan syn Tadeusza obywatel Wilejskiego powiatu. — Drzewicki Symeon rodem z Borysowskiego powiatu. — Korsak Wincenty szlachcic gubernii Mińskiej. — Korsak Antoni rodem z Czerniewicz Dziśnieńskiego powiatu. — Leduchowicz szlachcic Dziśnieńskiego powiatu — Lubecki Drucki Gracyan syn Karola xiąże obywatel Pińskiego powiatu. — Lipski Stanisław syn Xawerego obywatel Ihumeńskiego powiatu. — Miłaszewski Józef rodem z Borysowskiego powiatu. — Orzeszko Wacław szlachcic gubernii Mińskiej — Prochow Jan z Wołosowa Dziśnieńskiego powiatu. — Sobolewski Adolf rodem z Mińskiego powiatu. — Sadowski Jan rodem z Borysowskiego powiatu.— Samujło Joachim syn Bernarda Szlachcic Dziśnieńskiego powiatu. — Siedlicki Kazimierz syn Onufrego rodem z Nawłokow Dziśnieńskiego powiatu. — Srok Maciej rodem z Woronki Dziśnieńskiego powiatu. — Chodasewicz Franciszek syn Leona rodem z Dziśnieńskiego powiatu.

(dod. do Kur. Lit. 25 Kwiet.)

Z Wilna. P. Marszałek Gubernijalny Wileński umieścił w Kuryerze Litewskim (num. 26 Kwiet.) Ogłoszenie o założeniu w Wilnie towarzystwa zabezpieczenia od ognia i szczegołowy plan tego przedsięwzięcia, które tu powtarzamy:

Od Urzędu Marszałka Gubernialnego Wileńskiego.

«Przez Naywyżej utwierdzoną Opinią Rady Państwa, pozwolono zaprowadzić w Guberniach Wzajemne zabezpieczające od ognia Towarzystwa, dla wynagrodzenia szkód, mogących zdarzyć się od pożarów, a gdy właściciele domów, tak w mieście Wilnie, jako też i w Powiatach są po większej części Dworzanie: przeto upraszam tychże, iżby raczyli, w czasie terazniejszych kontraktów, kto znajduje się obecnie w Wilnie, przybydź do mnie dla naradzenia się: azali można będzie urządzić w mieście Wilnie Główny zabezpieczający Kantor, z prawem przyjmowania dla zabespieczenia domów, znajdujących się w miastach Powiatowych, i znaczniejszych budowl, exystujących w samych Powiatach, wedle planu załączającego się dla wiadomości obywateli.

Marszałek Gubernski Wileński, Radca Stanu Komandor i Kawaler *Jan Marcinkiewicz Żaba.*

PLAN

Wzorowego założenia w Guberniach, wzajemnych zabezpieczających od ognia towarzystw.

I. *Ogólne postanowienia.*

§ 1. Wzajemne zabespieczające towarzystwa składają się z osób, dobrowolnie między sobą zgadzających się, dla wynagrodzenia szkód, mogących przydarzyć się od pożarów w zabespieczonych w towarzystwie budowlach.

§ 2. Wzajemnym zabespieczającym towarzystwom poprzedniczy zapaśny kapitał nie jest potrzebny, oprócz tego, który niezbędnym jest na utrzymanie Kantoru, i niektóre jeszcze dalsze rozchody.

§ 3. Każde od pożaru nieszczęście wynagradza się przez zbiór po pożarze summy od każdego należącego do towarzystwa Członka, stosownie do zabezpieczonego we własności jego kapitału i niebespieczeństwa, w którém ono znajduje się od ognia.

§ 4. Istnienie tych towarzystw zależy od liczby zabespieczonych domów i dalszych gmachów, i od pewności zobowiązań przyjętych przez towarzystwo, dla wynagrodzenia uszkodzonemu przez pożar.

§ 5. Takowe towarzystwa dla wzajemnych korzyści właścicieli domów, mogą bydź ustanowione w każdem dostatecznie obszerném mieście, przy poprzedniczem zapewnieniu, iż nieuciążliwy pobór od każdego podanego do tego towarzystwa domu, będzie dostatecznym na wynagrodzenie mogących bydź pożarów.

II. *O zarządzie czyli administracyi towarzystwa.*

§ 6. Dla zarządu zabezpieczającém towarzystwem, wybierają się 3 Dyrektorowie, z właścicieli zabezpieczonych w tém towarzystwie domów, większością głosów.

§ 7. Ci trzej Dyrektorowie składają zarząd czyli administracyą towarzystwa.

§ 8. Po pierwszym obiórze 3 Dyrektorów po upłynieniu roku, jeden z nich zmienia się przez losy, i na miejsce jego wybiera się nowy Dyrektor. Po upłynieniu drugiego roku, zmienia się z pierwszych dwóch jeszcze jeden przez losy i na miejsce jego wybiera się nowy. Po upłynieniu trzeciego roku zmienia się ostatni z pierwszych Dyrektorów, i na miejsce jego wybiera się nowy. W dalszym zaś czasie zmienia się corocznie jeden z Dyrektorów, który wysłużył trzy lata, i na miejsce jego wybiera się nowy.

§ 9. Zmienieni Dyrektorowie, mogą bydź znowu wybierani, jeśli sami będą tego żądali.

§ 10. Dyrektorowie, będąc sami współtowarzyszami, nie pobierają nic za swoją pracę.

III. *O prawach i obowiązkach zarządu.*

§ 11. Do czynności każdego towarzystwa, nieodbicie potrzebny Kantór z Buchalterem, Podskarbim i pewną liczbą kancellarzystów, Architektów i osobnych garncarzy dla oglądania pieców i kominów, zabezpieczonych domów.

§ 12. Od Dyrektora zależy obiór tak tych ludzi, jako też naznaczenie w innych miastach pełnomocników, którzy zależeć będą od towarzystwa.

§ 13. Naznaczenie tym ludziom płacy, i w ogólności potrzebne na to rozchody, poruczają się rozporządzeniu Dyrektorow, uważając na ilość zabezpieczonych domów.

§ 14. Dyrektorowie, za wspólném swojém zgodzeniem się naznaczają dni swoich posiedzeń; lecz, oprócz tego, w każdym miesiącu powinno bydź jedno posiedzenie, dla uskutecznienia potocznych dzieł.

§ 15. Główniejsze zatrudnienia Dyrektorów są:

a) Naznaczenie ceny zabezpieczonego domu, patrząc na niebezpieczeństwo każdego rodzaju, na osnowie VII artykułu.

b) Oznaczenie wynagrodzenia za zniszczoną pożarem zabezpieczoną budowę.

c) Po ukończeniu roku, Dyrektorowie powinni towarzystwu zdać sprawę z zarządu. *(d. c. p.)*

— 4 Kwietnia zszedł s tego świata powszechnie żałowany Szambelan Dworu Cesarskiego, były Marszałek powiatu Dryzieńskiego Józef *Łopaciński*, potomek Mikołaja, Wojewody Brzeskiego i Jana Biskupa Żmudzkiego, Łopacińskich.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa 7 Maja.

W ciągnieniu 4 klassy 45*ej* loteryi klassycznéj znaczniejsze wygrane padły na numera następne.

Główna Wygrana	Złp. 70,000	padła na Numer	28,867
Wygrana . . . . . —	30,000	— — —	17,545
——— . . . . . —	15,000	— — —	10,939
——— . . . . . —	10,000	— — —	41,138
——— . . . . . —	7,000	— — —	13,736
——— . . . . . —	5,000	— — —	42,820
——— . . . . . —	4,000	— — —	62,468
——— . . . . . —	3,000	— — —	17,722

Wiadomości zagraniczne.

Wiedeń 8 Maja. 4 b. m. liczna deputacya Stanów Królestwa Czeskiego, miała zaszczyt wynurzyć przed Cesarzem Jmcią ubolewania swoje s powodu śmierci Cesarza Franciszka I, i złożyć powinszowania s powodu wstąpienia na tron.

— Cesarz Franciszek I, chcąc zachować pamiątkę widzenia się swojego z Cesarzem Jmcią Mikołajem I, i nawzajem zachować je w pamięci J. C. M., polecił malarzowi widoków P. Ender, przenieść na płótno widoki Munchengratz, w czterech wielkich obrazach olejnych, i zróbić jeszcze piąty ich exemplarz, dla hrabiego Waldstein, właściciela Munchengratz. Piękne te malowidła, niedawno ukończone, wystawione są na widok publiczny w Akademii sztuk pięknych.

— Ostatnie wiadomości, otrzymane przez Triest, z Alexandryi, nader są zasmucające. Zaraza morowa poczęła grassować na nowo w Egypcie, z większą niż kiedykolwiek siłą, szczególniej w Kairze, gdzie zagraża zupełnem wyludnieniem miasta.

Londyn 8 Maja 6 b. m. na krótkiem posiedzeniu izby parów, hrabia Shaftesbury oznajmił, iż na cały czas przez który wielka pieczęć zostawać będzie w ręku komissarzy, Król Jmć mianował go wice-prezesem, zaś lorda naczelnego sędzię lorda Denman prezesem izby parów.

— Ostatniemi dniami wyniesieni zostali na godność parowskę: P. Littleton, s tytułem barona Hatherton z Hatherton w hrabstwie Stafford, i jenerał-porucznik J. Byng, s tytułem barona Stafford z Harmondsworth, hrabstwa Middlesex.

— Nowy gabinet unieważnił, jak powiadają, mianowania lorda Heytesbury na Wielkorządcę Indyj Wschodnich i lorda Amherst na szczególnego komisarza w Kanadzie; tudzież odwołał P. Howarda Duglas, mianowanego lordem najwyższym komisarzem wysp Jońskich.

Paryż 8 Maja. Pod koniec posiedzenia 6 b. m. (s którego zdaliśmy sprawę w przeszł. No. Tyg.), sąd izby parów, s powodu naruszenia spokojności w izbie przez niejakiego Cavaignac, zadecydował, iżby występek ten zaliczony mu został do innych głównych, o jakie jest oskarżony.

7 b. m. P. Crivelli, obrońca jednego z oskarżonych lyońskich, wniósł zagadnienie akcessoryjne względem odstąpienia izby od art. 257 kodexu procedury karnej, i żądał iżby na mocy tego artykułu wszyscy parowie którzy w badaniach sądowych uczęstniczyli i wyrok oddania pod sąd podpisali, wstrzymali się od zasiadania w samym sądzie.

Kilku oskarżonych korzystając s trudności przez to zagadnienie wzniesionej, zaczęło protestować przeciw wyrokowi sądowemu który odmówił im możności obierania sobie obrońców zewnątrz zgromadzenia adwokatów. Szczególniej niejaki Lagrange zaczął mowić s taką gwałtownością, iż zaledwie straż potrafiła go do milczenia skłonić.— Nakoniec, po krótkiej naradzie, izba postanowiła, iżby ominąwszy zagadnienie P. Crivelli, przejść do dalszych rospraw.

Jeden z oskarzonych, nazwiskiem Martin, zabrawszy głos jakoby w jakiemś pytaniu akcessoryjnem, zaczął czy-

*

tać mowę pełną wyrzekań przeciw rządowi, które sprawiły znaczne wzruszenie pomiędzy oskarzonymi. Panowała tylko jakaś niepewność pomiędzy więźniami lyońskimi. — P. prokurator jeneralny, pozwoliwszy mu dokończyć, oświadczył, iż nie sądził za przyzwoitą przerywać tej mowy dla tego, iżby jawnem było iż powtarzające się codzień zamieszania w sądzie są płodem zawczasu ułożonego systematu; ale że czas jest iżby sprawiedliwość szła dalej s powagą godności sądu przyzwoitą, i że jeśliby podobne nieporządki i nadal powtarzać się miały, izba przedsięweźnie surowe przeciw temu środki.

Jednakże, gdy prezes roskazał zacząć czytanie aktu oskarzenia, trzydziestu do czterdziestu oskarzonych jednocześnie zaczęło się domagać głosu, czyli raczej samowolnie go zabrało, i nieporządek znowu do najwyższego stopnia doprowadzony został. Nie zważając bynajmniej na okropny hałas, słowa jego zagłuszający, jeden z oskarzonych, P. Beaune, odczytał mowę którę zakończył protestacyą we własném i wszystkich kollegów swoich imieniu przeciw wszelkim czynnościom sądu i oświadczeniem iż nie chcą bynajmniej w dalszych rosprawach uczęstniczyć i że chyba przez siłę sbrojną zostaną do tego znagleni.

Głos prokuratora jeneralnego pokryty znowu został tupaniem i wrzawą jakiej jeszcze nigdy w izbie parów nie słyszano, i zaledwie udało mu się złożyć na biurze sądowem wniesienie, zależące na tém, iżby izba upoważniła prezesa kazać wyprowadzić z sali do więzienia każdego z oskarzonych którýby spokojność naruszył, i iżby dalsze rosprawy toczyć się mogły bez nich, tak w interesie obecnych jak i tych których s powodu nieprzyzwoitego postępowania wyprowadzić musiano.

Tu, oskarzeni powstali z wściekłością, wołając: «Wyprowadźcie nas wszystkich! nie damy się sądzić! protestujemy, protestujemy!

Szwajcarowie ze strażą municypalną napróżno starali się porządek przywrócić; krzyki z wrzawą coraz się wzmagały, i prezes zmuszony wreszcie został kazać oskarzonych wyprowadzić. Roskaz ten zaledwie z wielką trudnością spełniono. Sąd o wpół do trzeciej udał się naradę i, chociaż sędziowie zostawali tamże do *7ej*, zawyrokowanie w tej rzeczy odłożono do dnia następującego.

— Posiedzenia izby deputowanych z d. 5 b. m. i poprzedzających nie przedstawiały nic interesującego. Przedmiotem rospraw było uchwalenie wydatku 18 milijonów fr., żądanych na ulepszenie żeglugi po niektórych rzekach i kanałach.

P. Livingston, poseł amerykański, udał się 5 b. m. z Hâvre na fregatę *Constitution*, która tegoż dnia, pożegnawszy baterye nadbrzeżne salwą z dział, wyszła pod żagle.

— Najnowsze wiadomości s teatru wojny hiszpańskiej, datowane 25 i 26 z. m. z głównej kwatery don Karlosa, potwierdzają wszystkie dawniejsze wiadomości o klęsce zadanej ministrowi Valdez. Strata jego w zabitych cenioną jest na 3000 ludzi. Sam jenerał Valdez cofnął się do Pampeluny.

Nowy-York 2 Kwietnia. Izba reprezentantów stanu Maine przyjęła większością 129 głosów przeciw 7, następujące postanowienia w przedmiocie sporu o granice z Wielką Brytaniją: «Odrzucenie propozycyj Króla Jmci W. Brytanii, jako dążących jedynie do uniknienia zadanych trudności, a bynajmniej ich nie rozstrzygających, przez prezydenta Stanów-Zjednoczonych uczynione utwierdzamy. Że zaś ostateczne wytknienie linij granicznej w częściach północno-wschodnich jest zagadnieniem tyczącem się przyszłej pomyślności i dobrego bytu tego stanu, dla tego, władza wykonawcza, przez wzgląd na wielką jego wagę, ma być wezwaną do jaknajprędszego załatwienia go, w sposób zapewniający własności ziemskie mieszkańców stosownie do traktatu 1783.»

— Dzienniki Nowego Orleanu ogłaszają obszerne niesienia o nowem trzęsieniu ziemi, które zniszczyło w Ameryce środkowej trzy wielkie miasta i znaczną liczbę wsi. Nastąpiło ono skutkiem pięciu wyrzutów wulkanicznych, tak gwałtownych jakich niebyło jeszcze przykładu, i wstrząśnienie tak było okropnem iż miasta St. Miguel i St. Salvader prawie zupełnie zawaliły się. Atmosfera tak się zaćmiła popiołami i dymem iż mieszkańcy przez dni ośm musieli chodzić s pochodniami po ulicach. Po wielu miejscach potoki law przebiegły przeszło 15 mil niemieckich. Mieszkańcy Alancho przekonani byli że nastał już koniec świata, co wzbudziło w nich taki zapał religijny iż około 300 osób, które dotąd żyły w związkach nieprawych, połączyły się śluby małżeńskiemi.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Z *gazety Szląskiej* dowiadujemy się że obserwator Wrocławskiej postrzegalni, P. Bogusławski, w nocy z 20 na 21 Kwietnia b. r., (podług now. kalend.) odkrył nową kometę; następnej nocy powtórnie ją uważał i położenie jej oznaczył. Jest ona różną od spodziewanej komety Halleya. Chyżo zbliża się do słońca i zdaje się omijać ziemię. (Mają więc czytelnicy Tygodnika dwie komety za jednę, której ukazanie się, przez wymyślony w zagranicznych dziennikach list do P. Littrow, a przez nas, na ich wiarę, powtórzony, podane zostało w wątpliwość.)

Zgromadzenia Naukowe.

Czynności Petersburskiej Akademii Nauk w roku 1834.

(Wyciąg ze zdania sprawy czytanego na posiedzeniu publicznem 29 Grudnia 1834 roku.)

W roku ubiegłym w Cesarskiej Petersburskiej Akademii Nauk zaszły następujące zmiany. Umarli; zwyczajny Akademik w przedmiocie Fizyki *Pietrow*, ur. 1761 roku; Członkowie Honorowi: Kanclerz Państwa Rossyjskiego xżę Koczubej, Historyograf Szwedzki Hallenberg; Członkowie Korrespondenci: Doktor Medycyny Swerke, Członek Instytutu Francuskiego Pougens, Professor Fizyki w Lipsku Brandes, Professor Uniwersytetu w Zürich Horner. — Wybrani zostali na zwyczajnych Akademików: w przedmiocie zoologii były Akademik tejże Akademii a potém Professor Królewiecki Bahr, i nadzwyczajni Akademicy: do przedmiotu Chemii Hess i do przedmiotu Fizyki Lenz. Pozostało wakującem jedno miejsce Akademika w przedmiocie Geografii i nauki Żeglarskiej, tudzież cztery miejsca Adjunktów.

Biblioteka otrzymała darowanych około 600 dzieł i rospraw. W tej liczbie 320 numerów drukowanych w Rossyi i przesłanych przez Główny Zarząd Cenzury, tudzież 81 tomów zbioru aktów ściągających się do Angielskiego prawodawstwa, darowanych przez Kommisyą Angielskiego parlamentu. — Zakupiono do biblioteki dzieł za summę przeszło 12,000 rubli.

Budowa Głównego Obserwatorium zajmowała wyznaczoną do tego Komisyą. Stanęły już równo z ziemią fundamenta i poczynione wstępne do tego wymiary. Akademik *Struve* jezdził za granicę, gdzie pozamawiał nowe narzędzia astronomiczne Pomiędzy innemi stanie w tém Obserwatorium zamówiony u Utzschneidera w Monachium teleskop, mający przewyższyć wszystkie dotąd znajome.

Gabinet fizyczny otrzymał w darze od xięcia Toskańskiego termometr Akademii *del Cimento*, bez którego robione przez jej członków w XVII wieku obserwacye były dotąd niezrozumiałemi.

Gabinet mineralogiczny pomnożył się szczególnie kollekcyą 292 exemplarzy wszystkich dotąd znajomych gatunków lawy Wezuwiuszowej.

Ogrod botaniczny otrzymał z daru xięcia Warszawskiego, hrabi Paskiewicza-Erywańskiego 1,000 roślin, częścią dziko rosnących w Królestwie Polskiem, częścią hodowanych w ogrodzie botanicznym Warszawskim. Przybyły też rośliny zebrane przez P. Ładyżyńskiego w Chinach i Mongolii i przez Professora Dorpatskiego Göbel na stepach w podróży do południowej Rossyi. Nadto, Akademia użyła około 3,000 rubli na dopełnienie swoich zielników. Wiele roślin flory Amerykańskiej i Afrykańskiej nabyto od Lipskiego Professora Peppig. Wydrukowana druga część katalogu dubletów rozesłaną została zagranicznym botanikom. Przybyło drogą wymiany 358 roślin.

Gabinet zoologiczny jest przedmiotem szczególnych starań Akademii Nie mogąc iść w zawody co do bogactwa w rośliny, minerały, monety i medale, starożytności, xiążki i t. d. z zakładami takiemi w Petersburgu jak Biblioteka Publiczna, korpus Górniczy, ogród botaniczny, Ermitaż, Akademija pragnie przynajmniej zbiory zoologiczne i zootomiczne uczynić prawdziwie znakomitemi. Niedostatek pomieszczenia, któremu już na przyszłość zaradzono, niepozwolił dotąd rozstawić, jak trzeba, zgromadzonych bogactw.

Zbiór wschodnich rękopisów pomnożył się rękopisem Arabskim, ofiarowanym przez P. Butieniew, Posła Rossyjskiego w Konstantynopolu. Tytuł jego jest: *Xięga ukrytej tajemnicy i zbiór rozmaitych nauk.* Dzieło to rosprawia o sztuce wojennej i o innych szczegółach związek z nią mających. Wymieniony rok Hedżry na rękopisie odpowiadałby naszemu 1473, lecz są domysły że rok ten jest za poźno oznaczony. Zbiór monet Mahometańskich składa się teraz ze 6,656 monet.

Gabinet starożytnych i nowożytnych medalów i monet otrzymał resztę dubletów Warszawskiej kollekcyi, kilka monet starożytnych, dwa bronzowe medale, rzeczy srebrne wykopane w Kijowie i w Sybirskich kurhanach i t. d.

Nakoniec z daru N. Pana przybył do Akademii przywieziony z Warszawy portret Kopernika i obraz allegoryczny roboty ojca tego wielkiego męża.

Akademija wydała w tym roku dziewięć xiąg swoich pamiętników, zbiór aktów swego ostatniego publicznego posiedzenia, Słownik Mongolsko-Niemiecko-Rossyjski Akademika Schmidta i Kalendarze Rossyjski i Niemiecki na r. 1835. — Drugi tom pamiętników oddziału nauk politycznych, moralnych i filologicznych został ukończony i zawiera siedm rospraw tyczących się Wschodniej literatury i Numizmatyki, dwie historyi rossyjskiej i starożytności, jednę statystyki i jednę archeologii. Trzy xiążki nowego tomu poświęconego naukom przyrodzonym także wyszły, i czwarta jest prawie skończoną. Pierwsze xiążki 3go tomu oddziału nauk Matematycznych i fizycznych już są wydrukowane, lecz wraz s 4ą i 5ą xiążką drugiego tomu rospraw zagranicznych uczonych czekają na dokończenie rycin. Oprócz tego drukuje się pięć dzieł wielkich: *Struve* Mikrometryczne wymiary 2,726 gwiazd podwójnych, — *Kupfera* Postrzeżenia w podróży na Kaukaz, Bessela tablice gwiazd obliczonych przez *Weisa* w Krakowie, *Weinmana* o grzybach gubernii Petersburskiej i *Marschall Bieberstein* dalszy ciąg opisu roślin Kaukaskich.

Na 37 posiedzeniach czytano 64 rospraw, w tej liczbie 10 nadesłanych przez osoby nie należące do Akademii. S czytanych rospraw, 28 przypada na oddział nauk matematycznyeh i fizycznych, 19 na oddział nauk przyrodzonych i 17 historyczno-filologicznych. Nie wchodzi tu jeszcze 14 dzieł osobnych. Wskażemy tu choć tytuły rospraw i dzieł. P. Ostrogradski złożył rosprawy o badaniach zmian cząstkowych różniczkowych funkcyj, z dwóma ziennemi, (розысканіе вариацій частныхъ дифференціальныхъ функцій съ двумя переменными.) O stopniu podobieństwa do prawdy z jakiem utrzymywać można, że wyrok sądu jest mylny—Ogólne uwagi o momentach sił. —P. Braschman o rozwiązaniach szczególnych (объ особенныхъ рѣшеніяхъ.) P. Kollins o użyciu pierwiastków faktoryalnych analitycznych funkcyj, przy rozwiązaniu zrównań algebraicznych (объ употребленіи корней факторіальныхъ аналитическихъ функцій (facultés analytiques) при рѣшеніи Алгебрическихъ уравненій). — O przekształceniu szeregów (о преобразованіи рядовъ). P. Kollins zamierza prócz tego wydać kurs początkowy matematyki. — P. Fuss w kilku rosprawach rozbierał dalej sekcye koniczne. — P. Busse matematyk Freybergski nadesłał rękopis, zawierający rozbiór krytyczny dzieła: Zasady zachowania sił żywych i martwych (начала сохраненія живыхъ и мертвыхъ силъ) — P. Buniakowski pracował nad rossyjsko-francuskim słownikiem nauk matematycznych.—P. Struve złożył swoję wyżej już wspomnianą pracę o gwiazdach podwójnych, wypadki swoich obliczeń komety Biela 1832 roku, wiadomość o głównem Obserwatorium i zdanie sprawy ze swojej podróży do Niemiec dla kupna narzędzi. — P. Tarchanow napisał rosprawę o oznaczaniu długości geograficznej s przechodu xiężyca przez pierwszy południk, wytłumaczył po rossyjsku lekcye Littrowa o Astronomii, tudzież wyliczył tablice astronomiczne do kalendarzów. — P. Fuss młodszy złożył wyliczenie postrzeżeń geograficznych, matematycznych i hygrometrycznych, poczynionych w podróży do Chin i do Syberyi.—P. Sławiński, Dyrektor Wileńskiego obserwatorium, przysłał dziennik postrzeżeń astronomicznych i meteorologicznych s 1832 i 1833 roku. S pracy tej można powziąść nader zaspakajające mniemanie o czynności jego.— P. Parrot oprócz uczęstnictwa w budowie głównego obserwatorium czytał rosprawę o telegrafie, opartym we wszystkich punktach na zasadach fizyki. — P. Lenz

złożył opisanie wynalezionego przez się apparatu do mierzenia rozszerzania się ciał od ciepła i opisanie doświadczeń swoich o tém, jak dróty rozmaitej długości i średnicy przepuszczają elektryczność. Tenże akademik obrachował i wydał postrzeżenia magnetyczne wykonane przez P. Litke w czasie podróży na około świata w roku 1826 do 1829. — Professor Heidelberski Munke przysłał rosprawę o roszerzalności najczystszego wyskoku i siarczyka węgla od działania cieplika. Rosprawa ta dowodzi że siarczyk ten jest ciałem termometrycznem, do najniższych temperatur, lepszem od wyskoku.—P. Hermann Członek korrespondent w Moskwie przesłał rosprawę o sile magnetycznej metallów w stosunku do ich względnej temperatury.—P. Jürgenson Mechanik Akademii, wynalazł nowy nieruchomy barometr.—P. Kupfer dalej posuwał prace nad oznaczeniem jednostek Rossyjskich miar i wag; oddał do druku swoje Kaukaskie postrzeżenia, kierował obserwacyami magnetycznemi i obliczył postrzeżenia meteorologiczne z różnych miejsc państwa nadesłane. Do liczby tych miejsc, gdzie się stale obserwuje barometr i termometr, w zeszłym roku przybyły miasta w Litwie: Brześć-Litewski, Kowno, Kroże, Kalwarya, Zabiały i Chwałojnie.—Baron Wrangel z wyspy Sitcha nadesłał także dziennik swoich obserwacyj.—P. Hess czytał pierwszą swoję rosprawę o ilościach cieplika wywiązującego się s kombinacyj. — P. Sobolewski Pułkownik Inżynierów Górniczych i Członek korrespondent Akademii udzielił swoich postrzeżeń o topieniu rud ogrzaném powietrzem. Najpierwsi metallurgowie Europejscy, zwiedzeni przez korzystne wypadki otrzymane w niektórych fryszerkach przy topieniu gorącém powietrzem, uważają ten sposób jako wielki tegoczesny wynalazek, kiedy P. Sobolewski dowodzi, że we wspomnionych razach pomyślny skutek zależy od rozrzedzenia powietrza przez jego ogrzanie, i od zmniejszonego przez to dęcia.—P. Pauker nadesłał metrologiczną rosprawę, dalszy ciąg swego dzieła o meteorologii.—P. Hamel pracuje nad opisem fabryk Moskiewskich, zwracając uwagę i na historyą przemysłu w Rossyi.

W oddziale nauk przyrodzonych. – P. Trinius złożył spis gatunków należących do familij roślin trzcinowych i perzowych, tudzież katalog *jedno i dwulistkowych* (monocotylédones, et dicotylédones) ułożony podług familij. Katalogu tego 20 exemplarzy ma być wydrukowanych, i rozesłanych krajowym i zagranicznym botanikom, dla zebrania od nich dopełnień.—P. Brandt napisał kilka artykułów do wydawanych wspólnie s P. Ratzeburg w Berlinie dzieł o roślinach jadowitych w Niemczech, i o roślinach Pruskiej farmakopei.—P. Bongard czytał monografiją gatunków *Eriocauloni* przygotował historyczną wiadomość o postępach botaniki w Rossyi.—P. Weinman złożył monografiją grzybów w gubernii Petersburskiej, jako próbę wstępnego dzieła o florze rossyjskiej.—P. Zahorski czytał rosprawę o dziecku potwornem, którego rozbior anatomiczny wykonał. P. Brandt we trzech rosprawach opisał znajdujące się w Muzeum Akademii nowe lub małoznane gatunki familii szczurów czyli gryzących, zajmował się dopełnieniem fory rossyjskiej Pallasa, złożył swoje postrzeżenia o nerwach żołądkowych u bezpacierzowych źwierząt, i redagował materyjały pozostałe po zmarłym Mertensie.—P. Menetrier, strażnik zoologicznego Muzeum, złożył monografiją familii Myotherinae, a P. Falderman zostający przy Cesarskim botanicznym ogrodzie opisał niektóre nowe owady przywiezione z Mągolii, Chin i Syberyi. P.—Kittlitz zakończył szereg swoich prac ornitologicznych opisaniem kilku nowych gatunków Chilijskich ptaków, które zebrał w czasie podróży na około świata w roku 1827 i 1828. Nadto wygotował rosprawę o zwierzętach pacierzowych Kamczatki i wysp Rossyjsko-Amerykańskich.—P. Degay s Paryża przysłał swoj rękopis zawierający postrzeżenia o muszlach żywych w porównaniu z dobywanemi z gór trzeciej formacyi.—P. Köhler objaśnił list Rubensa pisany do Fabri de Peirese, o rzniętych kamieniach i odciskach s kamieni. Podług P. Köhlera wszystkie owe kamienie były fałszywe. Tenże Akademik opisał statuę starożytną *Alektrionofor*, dochowaną w Taurydzkim Cesarskim pałacu, i mającą wyobrażać człowieka wznoszącego uczone bić się koguty; nadto rozebrał medal z wyobrażeniem Mnaskiresa, Króla Apolloniatydy, uznając go za fałszywy i dowodząc że ani takiego Króla, ani takiego Królestwa nigdy nie było. P. Frähn czytał drugę rosprawę o monetach Il-Chanow, i o dawném mągolskiem mieście Ukek, którego byt odgadł ze znalezionych około Saratowa monet. Miasto było na temże miejscu gdzie dziś jest wioska Ukek, o 9 wiorst od Saratowa.—Tenże Akademik powziął myśl korzystania ze związków jakie ma Rossya ze średnią Azyą, aby starać się tą drogą o nabycie rękopisów wschodnich. Minister Skarbu hr. Kankryn wyjednał na ten przedmiot u N. Pana 10,000 rubli i zapewnił wszelką ze swej strony pomoc. Z jego polecenia P. Frähn zajął się ułożeniem katalogu pożądanych rękopisów. Katalog ten ma być przesłany pogranicznym urzędom w Syberyi, na linii Orenburskiej i w kraju Zakaukaskim, tudzież rozdawany podróżnym i przewodnikom karawan. Pierwsza część katalogu została już wydrukowana. P. Schmidt czytał rosprawę o plemionach Mągolskich. P. Charmoy zebrał ze wschodnich pisarzy wiadomości o wyprawie Tamerlana w roku 1391 przeciw Tochtamyszowi. P. Siögren badał krytycznie żywot i czyny Ś. Olausa Króla Norwegskiego, korzystając z nowo wydanych przez towarzystwo Kopenhagskie Sag Islandzkich. — P. Strojew, złożył katalog zebranych aktów ściągających się do Historyi przed XVIII wiekiem. P. Gräfe napisał rosprawę o rzeczowniku w dawnych klassycznych językach. Zajmując się gorliwie Sanskryckim językiem, zamierza dowieść, że języki Grecki i Łaciński oparte są na formach starszych, niż język Indów.—P. Hermann w dwóch rosprawach zawarł badania statystyczne o małżeństwach, urodzeniach i śmiertelności w Petersburgu od 1808 do 1832 roku.

Za wiedzą akademii gotuje się w Ust-Sysolsku, w gubernii Wołogodzkiej, przez trzech tamecznych mieszkańców słownik języka Zyriańskiego. (Szczegóły o wyprawie archeograficznej, o nagrodach akademicznych Demidowa i inne wiadome już czytelnikom Tygodnika, w niniejszym wyciągu zostały pominione).

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 13-го Мая, 1835. *Цензоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.